

ตำบลบ้านเนิน

อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

มีจิตอาสา สร้างชุมชนความสุข
ลดหนี้สู่ความพอเพียง

สารบัญ

- ๐๖ สภาพแวดล้อม
- ๐๘ ความเป็นมา
- ๑๘ ก้าวเดินด้วยความปลอดภัย
- ๒๐ กลไกการขับเคลื่อน
- ๒๘ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
- ๓๘ แผนที่ความรู้
- ๔๐ ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้
- ๔๔ ภาคผนวก

นิยามความปลอดภัยของตำบลบ้านเนิน

"คนดี มีรายได้ น้ำเพียงพอ
ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมดี ครอบครัวอบอุ่น"

โมเดลบ้านเนิน : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

บริบทชุมชน

สนับสนุน
งบประมาณ
การดำเนินงาน

ความรู้ทักษะ

การสนับสนุน

ทีมงาน
ภาคสนาม ปตท.

เครื่องมือ
(ECEN/บันทึก
ครัวเรือน)

กระบวนการ
การเรียนรู้

กระบวนการ

การเตรียมความพร้อมและจัดทำแผน
เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน กำหนดนิยามความพอเพียง
ยกร่างแผน

การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการโครงการฯ
อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

การขับเคลื่อน

- เรียนรู้ ค้นหารูปแบบผ่านกิจกรรมที่สอดคล้องกับนิยามความพอเพียงของตำบล
- เสริมสร้างกลไก พัฒนารูปธรรม ความพอเพียงเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย
- พัฒนาศรวัธีรอนต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนพัฒนาแนวทางการจัดการชุมชน

การติดตามสรุปบทเรียน

- ประชุมประจำเดือน
- เวทีแลกเปลี่ยนระหว่างตำบล
- การสรุปบทเรียนเพื่อยกร่างแผนประจำปี

การจัดการความรู้

- พัฒนานักจัดการความรู้และวิทยากรชุมชน
- จัดทำชุดความรู้ (คลังงาน-เกษตรชีวภาพ)
- พัฒนาสื่อการเรียนรู้

ผลลัพธ์เด่น
ที่เกิดขึ้น

สภาพ แวดล้อม

วิถีชีวิตดั้งเดิมของผู้คนในตำบลบ้านเนิน อาศัยพึ่งพิงทรัพยากรดิน น้ำ ป่าที่มีความสมบูรณ์ในพื้นที่เป็นหลักในการดำรงชีวิตประกอบความสัมพันธ์ระบบเครือญาติ และมุ่งเน้นในการผลิตเพื่อการยังชีพเป็นหลัก ส่งผลให้สภาพทางทรัพยากรในพื้นที่เกิดความเปลี่ยนแปลง จากการขยายตัวของชุมชนและการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของผู้คนต่างถิ่น รวมทั้งนโยบายการพัฒนาประเทศเพื่อไปสู่ความทันสมัยเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เสื่อมโทรมลง รวมทั้งวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป

ตำบลบ้านเนิน เป็นตำบลหนึ่งในเขตอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ในอดีตมีชื่อว่า ตำบลโจะโหวะ โดยมี มิ่ง จันทรผ่อง (ขุนจันทร เจวคาร) เป็นกำนันคนแรก ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๘๘ ช่วง จันทรผ่องได้รับการแต่งตั้งเป็นกำนันจึงได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านโพนเป็นบ้านเนิน และได้ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอหล่มเก่าในสมัยนั้น เพื่อขอเปลี่ยนชื่อจากตำบลโจะโหวะ เป็นตำบลบ้านเนิน ในปี พ.ศ.๒๔๘๑ ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น ๘ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรราว ๔,๕๐๐ คน มีเนื้อที่ตำบลประมาณ ๑๔,๘๕๐ ไร่

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขาและที่ราบลุ่ม สภาพพื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ของหน่วยงานราชการ มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งพืชพันธุ์อาหาร และสัตว์ป่า นานาชนิด มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งกักเก็บน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ประชากรในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยมีพืชที่สำคัญ คือ ข้าว ข้าวโพด มะขามหวาน ยาสูบ และพืชผักชนิดต่างๆ ทั้งยังมีการเลี้ยงสัตว์ในครัวเรือน คือ สุกร ไก่ และโค เพื่อการบริโภคและการค้า รวมทั้งการประกอบกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น การทอผ้า การจักสาน งานหัตถกรรม และการค้าขายและอาชีพรับจ้างภายในชุมชน

ผู้คนส่วนใหญ่มักจะพูดภาษาถิ่น (ไทยหล่ม) โดยจะมีสำเนียงเพี้ยนไปตามแต่ละกลุ่มบ้าน และจากที่ชุมชนมีประวัติการก่อตั้งชุมชนมากกว่า ๓๐๐ ปี จึงได้มีการรักษาประเพณี วัฒนธรรมสืบต่อกันมา โดยมีการผสมผสานกับประเพณีทางการและสากล รวมทั้งประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ 🔥

ความเป็นมา

■ พัฒนาการตำบล

ก่อนปี พ.ศ.๒๕๐๐

ยุคแรกของชุมชนแบบพออยู่พอกิน

การตั้งชุมชนครั้งแรกนั้น ประชากรส่วนใหญ่อพยพมาจากประเทศลาวและมาตั้งบ้านเรือนอยู่บนพื้นที่ลักษณะเป็นเนิน โดยมีวิถีชีวิตในอดีตด้วยการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างสมบูรณ์ในพื้นที่พึ่งพาผลผลิตจากป่าไม้และสัตว์ป่า อาศัยน้ำในลำห้วย และล่าคล่องเพื่ออุปโภคบริโภค เน้นระบบการผลิตเพื่อยังชีพ มีพืชที่สำคัญคือ ข้าว ถั่วลิสง ฝ้าย พริก และพืชผัก มีการอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในหมู่เครือญาติและเพื่อนบ้าน มีการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างถ้อยถ้อยอาศัยระหว่างคนกับทรัพยากรและการแบ่งปันระหว่างคนกับคน ต่อมาในช่วงปี พ.ศ.๒๔๘๐ เริ่มมีกลุ่มคนอพยพมาอาศัยตั้งรกรากเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่มาจากอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเลย

พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๒๐

ยุคปรับเปลี่ยน และการขยายตัวของพืชเศรษฐกิจ

ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๐๑ ได้มีการสัมปทานตัดไม้ในพื้นที่ป่าไม้ของชุมชน ส่งผลทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลง และมีการนำเข้ามาของพืชเศรษฐกิจคือ ข้าวโพด จนมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกไปในที่ราบสูงส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างมาก และในภายหลัง ชุมชนได้เริ่มหันมาผลิตใบยาสูบ จึงเกิดการขยายพื้นที่ปลูกเพื่อผลิตเป็นการค้ามากขึ้น ทำให้ในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด

โดยตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๐ เป็นต้นมา ระบบการผลิตของสมาชิกในชุมชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากระบบผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นระบบการผลิตที่เน้นการค้าขายเป็นหลัก จากวิถีชีวิตดั้งเดิมที่ปลูกและบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก กลายเป็นการเน้นการปลูกข้าวเจ้า เพื่อขาย ทำให้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เคยมีการเก็บรักษาไว้สูญหาย และหันมาเน้นพันธุ์ข้าวที่มีการส่งเสริม และมีราคาเป็นแรงจูงใจแทน

พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๔๐

ยุคเริ่มต้นของการพัฒนาชุมชน

ในช่วงทศวรรษที่ ๒๕๒๐ ภาครัฐที่เข้ามามีบทบาทในกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นรูปแบบ พร้อมกับสถานการณ์การเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้ในช่วงนี้ จังหวัดเพชรบูรณ์ถูกประกาศเป็นพื้นที่สีชมพูจากการเผ่าระวังผู้ก่อการคอมมิวนิสต์ (ผกค.) ภายใต้โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) โดยภาครัฐเข้ามาดำเนินการ ซึ่งในระหว่างการดำเนินงานนี้ ด้วยความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้ตำบลบ้านเนินได้รับรางวัลหมู่บ้าน อพป. ดีเด่น ทำให้เกิดกลุ่มแกนนำในการทำงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

จากการพัฒนาที่ต่อเนื่องทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ชุมชนได้เริ่มดำเนินการจัดตั้งธนาคารข้าวโดยได้รับงบประมาณหมู่บ้านเกิดการขยายไปทั้งตำบล ซึ่งจากเปลี่ยนแปลงนี้ ทำให้ผู้คนในตำบลบ้านเนินเริ่มมีภาระค่าใช้จ่าย ทั้งจากการใช้เครื่องจักรทางการเกษตร การใช้ปุ๋ยและสารเคมี ประกอบกับสภาพ

วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการเข้ามาของไฟฟ้า ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ส่งผลทำให้ครัวเรือนในตำบลบ้านเนินเรียนรู้การเป็นหนี้สินจากการกู้ยืม ทำให้ช่วงหลังปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ชาวบ้านมีภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงขึ้น ทั้งในเรื่องภาระการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิต ค่าใช้จ่ายในต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ราคาใบยาสูบตกต่ำ และปี พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๓๔ เกิดการระบาดของแมลงศัตรูพืชในพื้นที่ ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าวเสียหาย ยิ่งทำให้ชุมชนมีหนี้เพิ่มมากขึ้น

พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๑

ยุคการฟื้นฟูสังคม หลังวิกฤติทางเศรษฐกิจ

จากวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ส่งผลทำให้สมาชิกในชุมชนบางส่วนเดินทางไปทำงานรับจ้างในต่างพื้นที่โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และบางส่วนยังเลือกทำการเกษตรเหมือนเดิม แต่ผลิตพืชชนิดอื่นๆ นอกฤดูมากขึ้น จนทำให้วิถีชีวิตในรอบ ๑ ปีของครัวเรือนไม่มีเวลาว่าง ส่งผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนลดลง ชาวบ้านมีสุขภาพเสื่อมโทรมอันเป็นผลมาจากการใช้สารเคมีในการเกษตร และในบางปีเกิดเป็นภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากต้นทุนที่สูง ราคาและผลผลิตตกต่ำ อีกทั้งสภาพความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรใน

พื้นที่ ส่งผลทำให้ในบางครั้งชุมชนต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และดินโคลนถล่ม ทั้งนี้ความสมบูรณ์ของผลผลิตทรัพยากรธรรมชาติที่ลดลงอย่างมาก ได้กระทบต่อสภาพการดำเนินชีวิตของสมาชิกในตำบล

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund : SIF) ได้เข้ามาดำเนินการส่งเสริมและจัดทำโครงการร่วมกับชุมชน ในเรื่องโรงสีข้าวชุมชนและรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อทำโครงการต่างๆ จนกระทั่งชุมชนตำบลบ้านเนินมีความเข้มแข็งที่จะสามารถดำเนินการโครงการเองได้ โครงการ SIF จึงถอนตัวออกในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ พร้อมกับถ่ายทอดแนวคิดเรื่องการจัดการชุมชนไว้

จากโครงการนี้ทำให้ตำบลบ้านเนินมีโอกาที่จะบริหารโครงการในการพัฒนามากขึ้น โดยมีหน่วยงานภาคเอกชนคือ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ผ่านโครงการสร้างเครือข่ายผู้นำและเครือข่ายตำบล กับโครงการเฝ้าระวังภัยยาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ผลจากการดำเนินงานทั้ง ๒ โครงการ ทำให้ตำบลบ้านเนินมีกลุ่มแกนนำและรู้จักวิธีการทำงานกับภาครัฐและเอกชนมากกว่าเดิม จึงเป็นเสมือนจุดเปลี่ยนให้ตำบลสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น สามารถดำเนินงานในรูปแบบที่ชุมชนเป็นผู้วิเคราะห์กำหนดแนวทางการทำกิจกรรม และบริหารจัดการด้วยตนเอง รวมทั้งกระบวนการเสริมศักยภาพ

ความรู้ ความเข้าใจผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่ายต่างๆ จนสามารถต่อยอดโครงการต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง และขยายบทบาทไปสู่ผู้นำรุ่นใหม่ที่จะมารับช่วงต่องานพัฒนา

จนในปี พ.ศ.๒๕๔๗ ตำบลบ้านเนินได้เข้าร่วมโครงการชุมชนเป็นสุขและขยายไปจนครบทุกหมู่บ้านในปี พ.ศ.๒๕๔๘ และพัฒนาต่อยอดด้วยโครงการเสริมสร้างตำบลสุขภาวะ ร่วมกับชมรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาคเหนือตอนล่าง โดยผลความ

สำเร็จจากการฝึกคิดวิเคราะห์ในเรื่องความทุกข์และทุนในชีวิตพร้อมๆ กับการแสวงหาแนวทางแก้ไขหลายๆ กับวิถีพอเพียง ทำให้ตำบลบ้านเนินมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด เกิดการขยายตัวของความคิดจิตอาสา การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข รวมถึงการเรียนรู้วิถีพอเพียง จนกระทั่งหมดโครงการในปี พ.ศ.๒๕๕๑ แต่กระบวนการดำเนินงานที่เกิดจากกลุ่มชาวบ้านเองยังคงดำเนิน

การต่อไป โดยการใช้ต้นทุน ศักยภาพ ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา นำมาเป็นฐานในการคิดค้นแนวทาง ประสานสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการตนเองของท้องถิ่น จนได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ ในปี พ.ศ.๒๕๕๑

กระบวนการในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา (ช่วงแรกหน่วยงานเข้ามาส่งเสริม) ปี ๒๕๔๓ - ปัจจุบันเริ่มกระบวนการพัฒนาโดยเน้นกระบวนการทำงานกับภาคีความร่วมมือและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชน

ช่วงการปรับตัวและสร้างความเปลี่ยนแปลง

การสัมปทานตัดไม้ (๒๕๐๑ - ๒๕๓๐) สัมปทานตัดไม้ในพื้นที่การรุกคืบของพืชเศรษฐกิจ (ข้าวโพด / ยาสูบ) และการขยายพื้นที่เพาะปลูกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการผลิตเปลี่ยนไป (เน้นผลิตเพื่อขาย) การพึ่งตนเองลดลง

การพัฒนาไปสู่ความทันสมัยและความขัดแย้งในอุดมการณ์การเมือง

ก่อน ๒๕๐๐ การสร้างบ้านแปลงเมือง วิถีชีวิตที่พึ่งพิงธรรมชาติ มีความสัมพันธ์เครือญาติ ระบบความเชื่อเคารพในสิ่งเหนือธรรมชาติ ระบบการผลิตเน้นการบริโภคในครัวเรือน

สร้างบ้านแปลงเมือง(บ้านโพธิ์-บ้านเนิน)

■ ทูลตำบล

ในกระบวนการทำงานที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาชุมชนในมิติด้านต่างๆ โดยชุมชนตำบลบ้านเนินได้สังสมประสบการณ์ ซึ่งถือเป็นต้นทุนในการทำงานร่วมกับองค์กรภาคีภาคส่วนต่างๆ จึงเปรียบเสมือนทุนทางสังคม ที่ผ่านการสังสมและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาพื้นที่ตำบล และมีทุนความรู้ที่เปรียบเสมือนต้นทุนเดิมที่สำคัญของตำบลบ้านเนินคือ การที่ชุมชนได้เรียนรู้ประสบการณ์ ทักษะการพึ่งตนเอง ภายใต้การหนุนเสริมของภาคีที่เข้ามาช่วยเหลือ รวมไปถึงต้นทุนด้านคนหรือบุคลากรของชุมชน ที่ได้มีการพัฒนาศักยภาพมาอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงแรกนั้นเน้นในส่วนของผู้นำทางการ และพัฒนามาสู่แกนที่เป็นผู้นำธรรมชาติที่อาสาเข้าร่วมการขับเคลื่อนงานพัฒนา วิธีคิดการพัฒนาที่มองการพัฒนาในมุมที่มากกว่าการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค แต่ยังมองไปถึงเรื่องการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าของคนในชุมชน และเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ การเชื่อมโยงประสบการณ์จากภายนอก มาสู่การปรับใช้สร้างแนวทางที่เป็นแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้ยังมีต้นทุนในเรื่องการดูแลด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยคนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมสตรี กิจกรรมเยาวชน กิจกรรมประเพณีหรือกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทางตำบลบ้านเนินได้เข้าไปมีส่วนร่วม และให้ความสนใจในการนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ประกอบกับจุดแข็งของตำบลบ้านเนินที่มีความอุดมสมบูรณ์พร้อมทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ดิน ประเพณีวัฒนธรรมและบุคลากรทั้งผู้นำและชาวบ้านที่พร้อมเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ 💧

ศักยภาพและต้นทุนเดิมของตำบลบ้านเนินที่นำไปสู่การพัฒนาเป็นตำบลวิถีพอเพียง

คณะทำงาน
- มุมมองในการพัฒนา
- เป็นกลไกระดับตำบล

ภาคีความร่วมมือ
- องค์กรพัฒนาเอกชน
- ท้องถิ่น

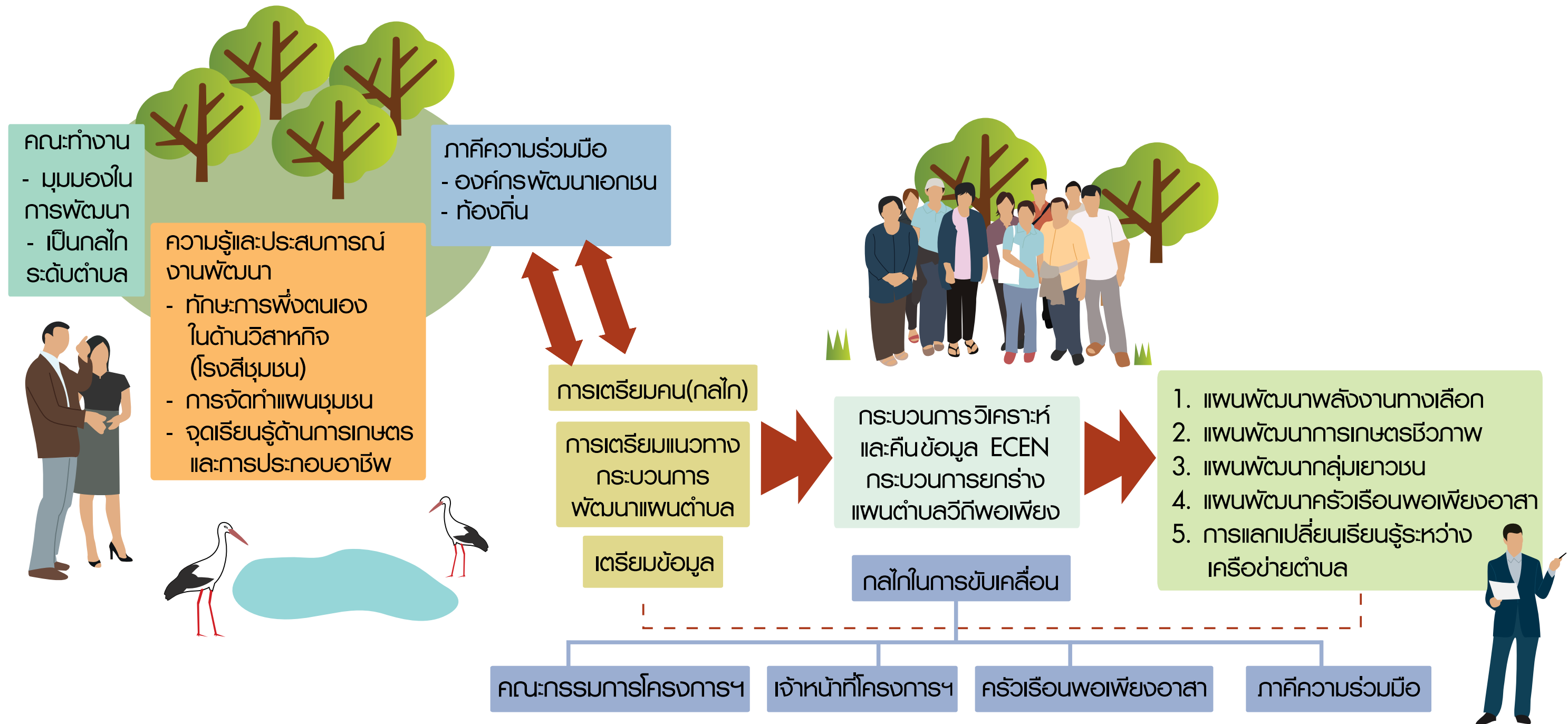
ความรู้และประสบการณ์งานพัฒนา
- ทักษะการพึ่งตนเอง
ในด้านวิสาหกิจ (โรงสีชุมชน)
- การจัดทำแผนชุมชน
- จุดเรียนรู้ด้านการเกษตร
และการประกอบอาชีพ

ก้าวเดิน ด้วยความพอเพียง

จากการเข้าร่วมเป็น ๑ ใน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียงของโครงการรักป่า สร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง ในระยะที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๑ ตำบลบ้านเนินได้มีการจัดตั้งคณะทำงานตำบลซึ่งเป็นชุดทำงานเพื่อการดำเนินการ การจัดกระบวนการในการพูดคุยถึงแนวทางและหลักการ เพื่อขยายการรับรู้ไปสู่สมาชิกในผู้นำคนอื่นๆ ในชุมชน ตามแนวทางการทำงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมแนวคิดการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีการร่วมกันจัดทำแผนงาน ที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสมาชิก โดยเน้นกระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรม ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากกระบวนการทบทวน ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ หลักการ และแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ และโครงสร้างคณะกรรมการโครงการฯ รวมถึงแผนงาน แนวทางการบริหารจัดการโครงการฯ การสรุปบทเรียนการดำเนินงานถึงผลลัพธ์ บทเรียนปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยนำเอาข้อสรุปที่ได้มาพิจารณาประกอบการวางแผนงาน กิจกรรมการขับเคลื่อน ด้านการส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ หนุนเสริมการสร้างรูปธรรมการพึ่งตนเอง โดยเฉพาะในกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสา และการพัฒนาพื้นที่และองค์ความรู้พลังงานทางเลือก ที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนจนสามารถสรุปเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้ 💧

■ กลไกการขับเคลื่อน

คณะกรรมการโครงการฯ ถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานโครงการฯ ซึ่งพัฒนามาจากชุดทำงานระดับตำบลที่มีการจัดตั้งเพื่อดำเนินการโครงการเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาตำบลสู่ภาวะในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งพัฒนามาจากกลุ่มคน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง ผู้นำทางการโดยส่วนใหญ่เป็นผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มที่ ๒ คือ กลุ่มผู้นำที่เป็นอาสาสมัครในการส่งเสริมงานพัฒนาชุมชน เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน อาสาสมัครพัฒนาชุมชน เป็นต้น และกลุ่มที่ ๓ คือ ผู้นำธรรมชาติที่เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในชุมชน ซึ่งคุณลักษณะของคณะกรรมการโครงการฯ ที่สำคัญ มีดังนี้

- มีความตั้งใจในการน้อมนำกระแสพระราชดำริ "เศรษฐกิจพอเพียง" มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตและสามารถพัฒนาเป็นแบบอย่าง หรือสามารถขยายความรู้ให้กับสมาชิกในชุมชนได้
- มีความเข้าใจในเป้าหมาย หลักการดำเนินงานโครงการฯ
- มีจิตอาสาเสียสละเพื่อชุมชนและได้รับการยอมรับของสมาชิกในชุมชน

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลบ้านเนิน

คณะกรรมการโครงการฯ ยังเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการรวบรวม พิจารณา ข้อเสนอ แผนงาน กิจกรรมที่กลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาได้วิเคราะห์และนำเสนอเป็นแนวทางในการทำแผนตำบล วิถีพอเพียง การพิจารณากำหนดแนวทาง ระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินงาน โดยใช้เวทีการประชุม คณะกรรมการโครงการฯ ประจำเดือน เป็นเวทีในการกำหนดทิศทาง แนวทางการทำกิจกรรม และสรุป ถึงผลความสำเร็จที่เกิดขึ้น รวมถึงบทบาทในการสนับสนุนกลไกอาสาสมัครในระดับหมู่บ้านในการ

ดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะในแผนงานครัวเรือนพอเพียงอาสา โดยเมื่อดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จ จะเป็น ผู้นำผลการดำเนินงานและเอกสารการเงินมารายงานให้ที่ประชุมคณะทำงานตำบลทราบในที่ประชุม ซึ่งกระบวนการในการประชุมประจำเดือนจะมีการกำหนดวาระในการวางแผนงาน การสรุปผลการ ทำงาน การรายงานสถานะการบริหารจัดการงบประมาณและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล

มีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้สนับสนุนการทำงาน ของตำบล โดยใช้ศักยภาพที่ตนเองมี เรียนรู้การทำงานจาก คณะกรรมการโครงการฯ ที่มีประสบการณ์ หนุนกระบวนการ ทำงานในส่วนที่เป็นข้อจำกัดของคณะกรรมการโครงการฯ ประสานงานและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับ คณะกรรมการโครงการฯ ในอีกด้านก็ยังถือเป็นกระบวนการ เรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความเข้าใจของ เจ้าหน้าที่ประจำตำบลควบคู่กันด้วย ในเรื่องหลักคิด แนวทาง การดำเนินงาน รวมถึงประสบการณ์งานร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลและกลุ่มเป้าหมายในการ ดำเนินงานในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยคุณสมบัติของ เจ้าหน้าที่ที่สำคัญคือ ควรเป็นบุคคลในชุมชนเป็นคนในพื้นที่ ที่พร้อมปฏิบัติงานด้วยใจอาสาและพร้อมที่จะเรียนรู้การ ขับเคลื่อนงานพัฒนา โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยน ความคิดความเคยชินของผู้คนร่วมกับคณะกรรมการโครงการฯ สนับสนุนการดำเนินงานโครงการฯ ทั้งยังช่วยประสานการ ทำงานระหว่างโครงการฯ และตำบลอีกด้วย

เจ้าหน้าที่ประจำภาค

ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงาน เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ทั้งยังเป็นที่ปรึกษาให้แก่เจ้าหน้าที่ประจำตำบล ตลอดจนการติดตามและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โครงการฯ ภายในตำบลร่วมกับคณะกรรมการโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ประจำตำบล

ที่ปรึกษาภาค

มีบทบาทในการให้คำแนะนำ ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนตำบลวิถี พอเพียง ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะร่วมกับตำบล เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนงานร่วมกัน จัดทำและประเมินความเป็นไปได้ของแผนตำบลวิถีพอเพียงร่วมกับตำบล ๒๓ ตำบลในภาคเหนือ ขณะเดียวกันก็มีบทบาทในการเป็นตัวแทนตำบล เชื่อมประสานและสื่อสารกับฝ่ายบริหารโครงการฯ เพื่อสนับสนุนกระบวนการขับเคลื่อนงานของตำบล 💧

■ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่ ครัวเรือนพอเพียงอาสา

จากสภาพวิถีชีวิตของครัวเรือนในพื้นที่ตำบล โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นหลัก ทำให้ความมั่นคงทางด้านอาหารในครัวเรือนลดลง อันเป็นผลมาจากการใช้ปุ๋ยและสารเคมี นอกจากนี้พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย แหล่งอาหารในธรรมชาติลดลงด้วยเช่นกัน ส่งผลต่อรายจ่ายของครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นครัวเรือนจึงเปรียบเสมือนเป็นฐานที่จะสะท้อนวิถีแนวทางปฏิบัติและรูปธรรมทางความคิด ดังข้อมูลสะท้อนจากการสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงาน (ECEN) ซึ่งพบว่า ภาระหนี้สินเป็นปัญหาในอันดับต้นๆ ไม่ว่าจะเป็นจากความไม่แน่นอนของราคาผลผลิตที่ตกต่ำ

ไม่สามารถควบคุมราคาได้หรือต้นทุนในเรื่องปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบปัญหาในด้านสังคม เยาวชน การแพร่ระบาดของยาเสพติด และความมั่นคงของครอบครัว

ด้วยวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่ต้องการแปรแนวคิดมาเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้มีการส่งเสริม จึงได้จัดตั้งกลุ่มเป้าหมายในนาม "ครัวเรือนพอเพียงอาสา" ขึ้น และมีเป้าหมายในการพัฒนาครัวเรือนพอเพียงอาสา ให้เป็นกลุ่มนำในการปรับพฤติกรรมครัวเรือนไปสู่ความพอเพียง โดยครัวเรือนพอเพียงอาสาเป็นกลุ่มที่อาสาแสวงหาทางเลือกในการจัดการตนเอง สามารถยืนหยัด เผชิญสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง จัดการกับปัญหา และสร้างแนวทางนำไปสู่ความสุขให้กับครอบครัวได้ คณะกรรมการโครงการ จึงมีกระบวนการในการค้นหาครัวเรือนโดยการเปิดรับสมัครครัวเรือนพอเพียงอาสาแต่ละหมู่บ้าน โดยอาศัยการนำเสนอและชักชวนเข้าร่วมกระบวนการโดยคณะกรรมการโครงการ การลงพื้นที่หมู่บ้านทำความเข้าใจทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการของคณะกรรมการโครงการ และเจ้าหน้าที่ประจำตำบล จนปัจจุบันตำบลบ้านเนินมีครัวเรือนพอเพียงอาสาจำนวน ๑๓๘ ครัวเรือน

จากการทำงานของคณะกรรมการโครงการ ตำบลบ้านเนิน หลังจากได้มีการขับเคลื่อนงานในด้านครัวเรือนพอเพียงอาสา ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งในเรื่องการแสดงตัวของบุคคล และครัวเรือนต้นแบบวิถีพอเพียง การเปลี่ยนแปลง

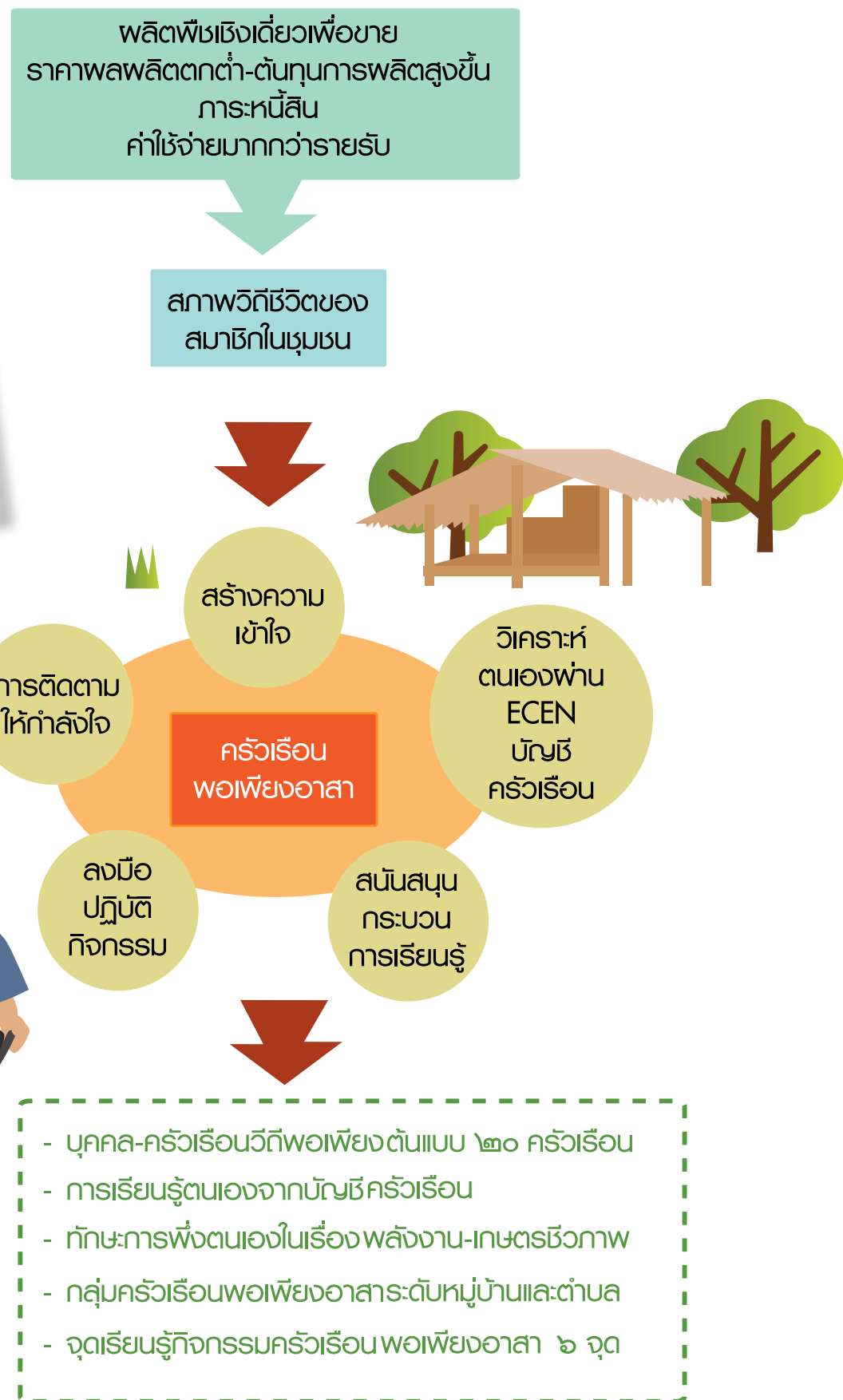

ในเรื่องความคิดและพฤติกรรม การผลักดันกิจกรรมด้านการจัดการเศรษฐกิจและรูปแบบการผลิตทั้งในระดับครอบครัวและกลุ่มครัวเรือน ซึ่งในกระบวนการทำงานของโครงการฯ ในช่วงแรกในเรื่องครัวเรือนพอเพียงอาสา เริ่มต้นโดยการทำความเข้าใจถึงความเป็นมา เป้าหมาย หลักการ คำนึงงานของโครงการฯ จากนั้นจึงดำเนินการสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงาน (ECEN) รวมทั้งความต้องการ ความคาดหวังในการแก้ไขปัญหา และทัศนคติของครัวเรือนในด้านความพอเพียง จากข้อมูลครัวเรือนที่ได้นำไปสู่การรับรู้สถานะของครัวเรือน จนเกิดทักษะและความรู้ในการวิเคราะห์ตนเอง โดยครัวเรือนพอเพียงอาสาสามารถวิเคราะห์รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยของครัวเรือนได้ สามารถสรุปข้อมูล แลกเปลี่ยนบทเรียนความรู้ และประสบการณ์จากการทำกิจกรรมมา เพื่อเป็นฐานในการประกอบการตัดสินใจ นำไปสู่การที่จะวางแผนของครัวเรือนพอเพียงอาสา และพัฒนาไปสู่การปรับพฤติกรรมของครัวเรือนและกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาในระดับหมู่บ้านและตำบล ได้ส่งผลทำให้เกิดความตระหนักถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และการใช้พลังงานของตนเองมากขึ้น จนนำไปสู่กำหนดแนวทางการแก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสถานการณ์ของครัวเรือนบนฐานของการของอุดหนุนครัวเรือนเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการศึกษาพื้นที่ต้นแบบหรือการอบรม การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสา และการคืนทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ หรือการคืนเงินทุนเพื่อนำไปสู่การขยายผลครัวเรือนอื่น อีกทั้งทางตำบลบ้านเนินได้กำหนดแนวทางในการสรรหา พัฒนา บุคคลและครัวเรือนวิถีพอเพียงต้นแบบ โดยแนวความคิดของการพัฒนาบุคคลครัวเรือนต้นแบบวิถีพอเพียง ซึ่งพัฒนามาจากความคิดในการสร้างคุณค่าแก่คนที่มีความตั้งใจในการลุกขึ้นมาจัดการปัญหาของตัวเอง บนฐานที่พึ่งตนเอง เรียนรู้แนวทางวิธีการใหม่ๆ โดยเฉพาะในเรื่องเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมียุทธธรรมความสำเร็จที่ผ่านกระบวนการลงมือทำจนพัฒนาเป็นความรู้ในด้านนั้นๆ และสามารถขยายผลให้แก่คนอื่น นำไปสู่การปรับประยุกต์ใช้ในครัวเรือนของตนเองได้ความสำคัญในจุดนี้จึงเป็นพื้นฐาน ต้นทุนที่สำคัญของตำบลในการผลักดันขยายความรู้ไปสู่ครัวเรือนอื่นๆ ในชุมชน ให้เห็นแบบอย่าง เป็นต้นแบบที่สามารถนำแนวความคิดวิถีพอเพียงมาพัฒนาไปสู่การปฏิบัติที่เกิดเป็นผลสำเร็จ และมีความสอดคล้องกับบริบท วิถีชีวิตของครัวเรือนในตำบล นำมาสู่แผนงานกิจกรรมที่ค้นหาบุคคล ครัวเรือนวิถีพอเพียงต้นแบบ ทำให้เกิดปราชญ์หรือผู้รู้ในตำบลบ้านเนิน จำนวนไม่น้อยและหลากหลายประเด็นครอบคลุมวิธีการดำรงชีพของคนบ้านเนิน

กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการโครงการฯ ภายใต้การประสานงาน สนับสนุนแนวทางจากโครงการฯ ในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมครัวเรือนพอเพียงอาสา นี้ ไม่เพียงเกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์เห็นถึงศักยภาพ ข้อจำกัดที่ตนเองมี หรือการรู้ตัวคน ผ่านการใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงของตนเองเท่านั้น แต่ยังมีกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านการทำกิจกรรมในด้านต่างๆ โดยมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งถือเป็นแรงผลักดันและเงื่อนไขที่ส่งผลทำให้

ครัวเรือนพอเพียงอาสาเกิดการปรับความคิด เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต สามารถสร้างทางเลือกในการจัดการตนเองให้สามารถยืนหยัด และสามารถเผชิญสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง โดยมีแนวทางจัดการกับปัญหาและสร้างแนวทางนำไปสู่ความสุขให้กับครอบครัวของตนเองได้อย่างยั่งยืน สะท้อนนัยสำคัญของหลักคิดความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พลังงานทางเลือก

ตำบลบ้านเนินตั้งอยู่ในที่ราบเชิงเขา ซึ่งมีที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขาบริเวณกว้างที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรปลูกพืชผัก ไม้ยืนต้นหลากหลายชนิด ด้วยสภาพการดำรงชีวิตของชุมชน มีการพึ่งพาอาศัยประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ โดยเฉพาะในเรื่องของพลังงานหุงต้ม ในอดีตที่ผ่านมาชาวบ้านนิยมใช้ไม้จากบริเวณป่า ต้นไม้ที่อยู่ตามหัวไร่ปลายนาและท่อนไม้ที่ได้จากการตัดแต่งกิ่งไม้ผล ชาวบ้านได้อาศัยไม้เหล่านี้ในการทำฟืนและถ่าน เพื่อการหุงหาอาหารในครัวเรือนตลอดทั้งปี โดยจะเลือกใช้เฉพาะไม้ขนาดใหญ่นั้น ทำให้เหลือกิ่งไม้เล็กๆ ที่ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์จำนวนมาก

ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา ทางชุมชนบ้านเนินได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการฯ เสริมกระบวนการพัฒนาตำบลสู่ภาวะในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ร่วมกับชมรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาคเหนือตอนล่าง ภายใต้การดูแลของสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) การเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ชุมชนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งการส่งเสริมและรณรงค์เกี่ยวกับพลังงานทางเลือกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์ชุมชนในหลายๆ เรื่อง ทั้งในเรื่องการใช้ทรัพยากรภายในชุมชนให้เป็นประโยชน์สูงสุดและการจัดการพลังงานเพื่อการใช้สอยอย่างคุ้มค่า ทำให้

คณะกรรมการโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ประจำตำบล ได้ผลักดันให้มีการจัดตั้งจุดสาธิตพลังงานทางเลือกคือ เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ไปยังหมู่บ้านละ ๑ จุด จำนวนจุดละ ๒ เตา รวมทั้งการสร้างชุดสาธิตการผลิตแก๊สชีวภาพในระดับครัวเรือน ๑ ชุด เพื่อเป็นการสาธิต และสร้างการเรียนรู้ขยายผลให้กับสมาชิกในชุมชน

หลังจากการเข้าร่วมในโครงการฯ ทำให้ชุมชนได้สานต่องานพัฒนาการจัดการพลังงานทางเลือกอย่างต่อเนื่อง

โดยคณะกรรมการโครงการฯ ได้ดำเนินการศึกษาเรียนรู้พลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับชุมชน กับการมีโอกาสศึกษาดูงานที่สำนักงานวิชาการพลังงาน ภาค ๘ และศูนย์การเรียนรู้กลไกธรรมชาติสองสลึงจังหวัดระยอง รวมทั้งการดำเนินการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการเผา การหรีไฟ การเปิดไฟ คุณภาพถ่าน การเก็บถ่าน และการเก็บน้ำส้มควันไม้ รวมถึงการจัดการพลังงานทางเลือกในรูปแบบอื่นๆ จึงได้ขับเคลื่อนพัฒนาความรู้และดำเนินการส่งเสริมจุดเรียนรู้ด้านพลังงานทางเลือกในเรื่องเตาเผาถ่าน

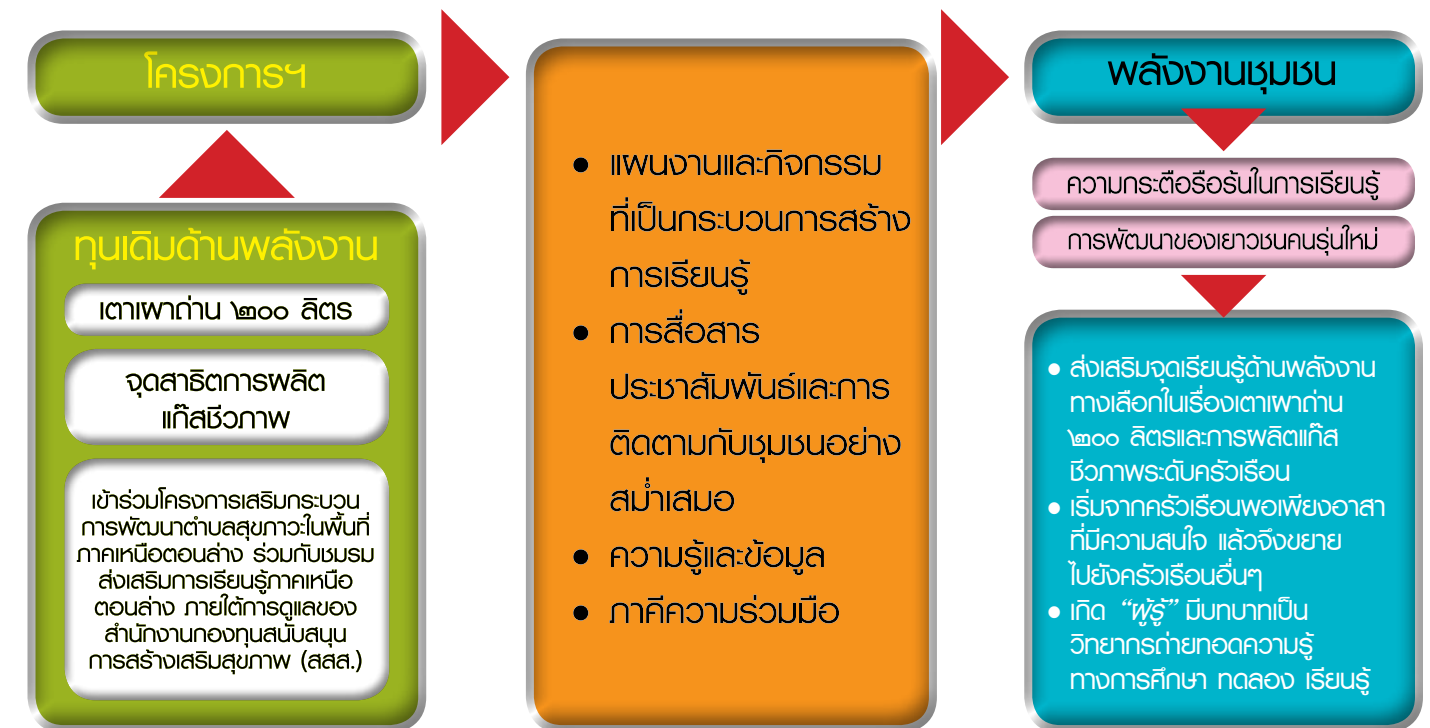

นำไปสู่การพัฒนาตำบลพลังงานทางเลือกเพื่อวิถีพอเพียงของตำบลบ้านเนิน จึงประกอบไปด้วย ๑. คณะกรรมการโครงการที่ทำหน้าที่ส่งเสริม ผลักดันการเรียนรู้ ๒. แผนงานและกิจกรรมที่เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ การสื่อสารประชาสัมพันธ์และการติดตามกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ๓. ความรู้และข้อมูล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ การคิดค้น และการขยายผลโดยเป็นองค์ประกอบที่เกิดจากสิ่งที่มีอยู่ภายในผสมผสานกับการเรียนรู้จากภายนอก และสุดท้ายคือ ภาวการณ์ร่วมมือที่มีบทบาทสนับสนุนทรัพยากรสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชนทั้งภาวการณ์ความร่วมมือในภาคส่วนราชการ ท้องถิ่น เอกชนและชุมชน 💧

๒๐๐ ลิตร และการผลิตแก๊สชีวภาพระดับครัวเรือน โดยเริ่มจากครัวเรือนพอเพียงอาสาที่มีความสนใจ แล้วจึงขยายไปยังครัวเรือนอื่นๆ และยิ่งไปกว่านั้น ครัวเรือนพอเพียงอาสาหลายครัวเรือนได้กลายเป็นผู้รู้ มีบทบาทเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการพลังงานทางเลือกได้อย่างรอบด้าน รวมทั้งบทบาทในการผลักดันกิจกรรมการส่งเสริมพลังงานทางเลือกเป็นการพัฒนาและการเรียนรู้ในด้านเทคโนโลยีพลังงานทางเลือกที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผลของการดำเนินงาน สามารถผลิตเตาที่สามารถตอบสนองการพึ่งตนเองของชุมชนได้อย่างพอเพียง ซึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยเรื่องความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการพลังงานของชุมชน และการพัฒนาของเยาวชนคนรุ่นใหม่ que เริ่มจากการเข้ามามีส่วนร่วมของเยาวชนที่มีความสนใจ และได้มีการชักชวนเยาวชนกลุ่มอื่นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น จนกระทั่งเยาวชนได้กลายเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพลังงานทางเลือกของชุมชนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่

■ แผนทึ่ควารู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลบ้านเนิน

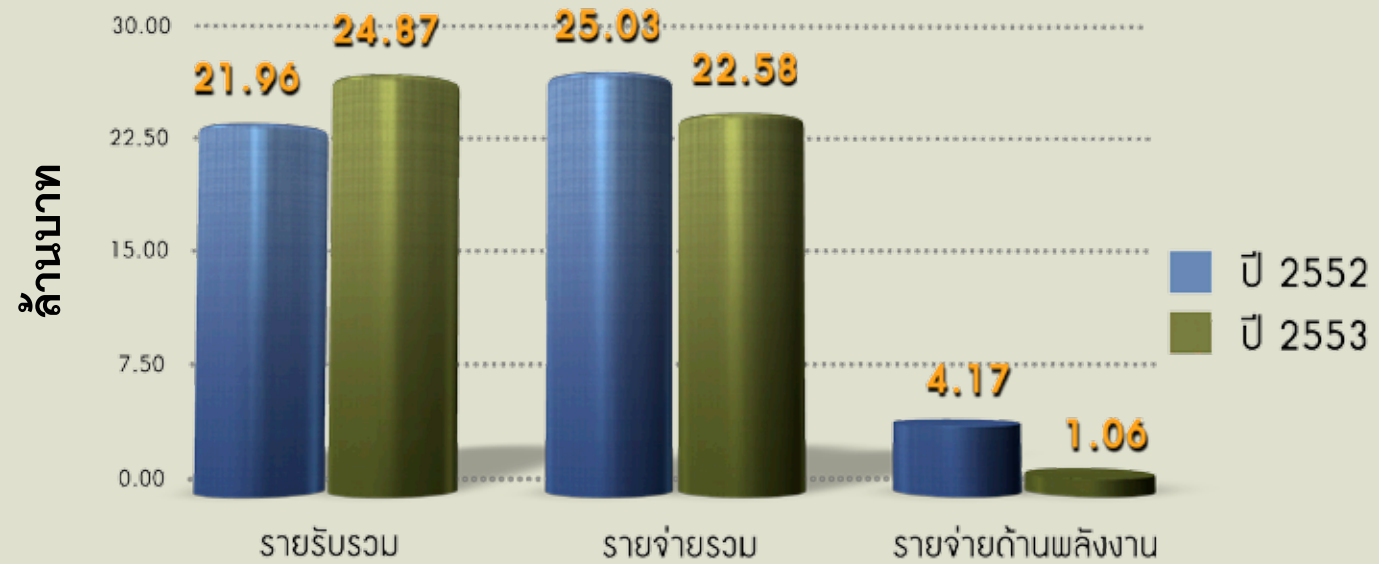
จุดเรียนรู้

- ๑ จุดเรียนรู้การถักโคเช (หมู่ ๑)
- ๒ จุดเรียนรู้การทอผ้าพื้นเมือง (หมู่ ๓)
- ๓ จุดเรียนรู้การทำไข่เค็ม (หมู่ ๕)
- ๔ จุดเรียนรู้การสานตะกร้าใบสังเคราะห์ (หมู่ ๔)
- ๕ จุดเรียนรู้เตาชีวมวล (หมู่ ๕)
- ๖ จุดเรียนรู้เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร (หมู่ ๗)
- ๗ จุดเรียนรู้บ่อก๊าซชีวภาพ (หมู่ ๑)

■ ลดรายจ่าย = เพิ่มรายได้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจและพลังงาน ในภาพรวมของตำบลระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ พบว่า รายรับรวมในปี ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้น ๒.๕๑ ล้านบาท คิดเป็น ๑๓% ของรายรับรวมในปี ๒๕๕๒ รายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๓ ลดลง ๒.๔๕ ล้านบาท คิดเป็น ๑๐% ของรายจ่ายรวมในปี ๒๕๕๒ และ รายจ่ายพลังงานในปี ๒๕๕๓ ลดลง ๓.๑๑ ล้านบาท คิดเป็น ๘๕% ของรายจ่ายพลังงานในปี ๒๕๕๒

แผนภูมิ เปรียบเทียบข้อมูลรายรับรวม
รายจ่ายรวมและรายจ่ายด้านพลังงานระหว่างปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓

ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลงจากการทำกิจกรรม
ตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลบ้านเนินลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ได้ ๑๒๓,๗๔๕ กิโลกรัม จากกิจกรรมปลูกต้นไม้ พลังงาน
ทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม และกิจกรรมรณรงค์การประหยัดพลังงาน

หน่วย : กิโลกรัม CO₂

กิจกรรม	ปริมาณ CO ₂ ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	121,800
พลังงานทดแทนที่ใช้แทนแก๊สหุงต้ม	983
กิจกรรมรณรงค์การประหยัดพลังงาน	962
รวม	123,745

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ...บทสรุปความพอเพียง

๑. นางคลใจ กิ่งบุปผา : การปลูกอยู่ปลูกกิน การตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย ความรู้เรื่องสมุนไพรชุมชน เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ทำบัญชีครัวเรือน
๒. นายถุ่น อ่อนศรี : การปลูกอยู่ปลูกกิน ทำบัญชีครัวเรือน ความรู้เรื่องสมุนไพรชุมชน เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ปลูกพืชด้วยการคัดเมล็ดพันธุ์
๓. นางครองคัต บัญเรือ่ง : การทอผ้า และเป็นวิทยากรการทอผ้า ออกแบบลายผ้า โดยใช้สีเปลือกไม้ การปลูกอยู่ปลูกกิน ความรู้เรื่องสมุนไพรชุมชน ทำบัญชีครัวเรือน
๔. นายสำราญ แสนคำ : การทำแปลงสาธิตเกษตรผสมผสาน โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพ ทำบัญชีครัวเรือน
๕. นายสัมพันธ์ คาเห็น : การทำเกษตรปลอดสารผสมผสาน โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพ มีความรู้พันธุ์ต้นไม้ และประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร นำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ประกอบการ ปลูกผักสวนครัว ทำบัญชีครัวเรือน สามารถวิเคราะห์ตนเองได้
๖. นางอนุรัตน์ อินทสกุล : การทำเกษตรปลอดสารผสมผสาน โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพ และสามารถเป็นวิทยากร การสานตะกร้าด้วยใยสังเคราะห์ ทำบัญชีครัวเรือน วิเคราะห์การเกษตรด้วยตนเอง
๗. นายสนิท บุญฟุ้ง : การทำเกษตรปลอดสารผสมผสาน โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพ เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร นำน้ำส้มควันไม้สาธิตแปลงเกษตรด้วยตนเอง ทำบัญชีครัวเรือน วิเคราะห์การเกษตร ด้วยตนเอง

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

๑. นางณัฐนิชา แก้วกก
๒. นางหนูแนม กองแยม
๓. นางสุพัตชัย เบ้าสีลา
๔. นายสำเนา สิงห์คำ
๕. นางสาวมยุรี บุตรสี
๖. นางทัยน้อย กมลเสถียร
๗. นายมด บัญสิงห์
๘. นายวิเศษ การกั้งไพร
๙. นายอุคร ควงคิ
๑๐. นางนาถิ์ แสนศิริ
๑๑. นางคลใจ กิ่งบุปผา
๑๒. นางสาวเริ่ม เกตุเงิน
๑๓. นายวิรัตน์ อ่อนสี
๑๔. นางสมบัติ ยอดพันคำ
๑๕. นางแฉล้ม สาระพัน
๑๖. นายสมเกียรติ ชะลอ
๑๗. นางวิพา แก้วมี
๑๘. นายประดิษฐ์ บุญสิงห์
๑๙. นายสมมิตร สีหะสิงห์
๒๐. นายเสถียร แก้วดู
๒๑. นางสมเกียรติ เทพวัง
๒๒. นายสงกรานต์ แก้วยศ
๒๓. นางภาวินี แก้วดู
๒๔. นางประยอม กิ่งพาน
๒๕. นายชูศิลป์ แสงสีจันทร์
๒๖. นายจิระ บุญแท่ง
๒๗. นายถุ่น อ่อนศรี
๒๘. นางศรีวรรณ แก้วเงา
๒๙. นายจรูญ กงเกียน
๓๐. นางพิมพ์ลภัส กงเจริญ
๓๑. นางจ่าน กองเคน
๓๒. นางทองสุข กาศเกษม
๓๓. นางคำปุ่น เหง้าสารี
๓๔. นางพรวน กองน้อย
๓๕. นางอุบล ศรีศูนย์
๓๖. นางคิม ดอกแก้ว
๓๗. นางหนูรัก ดอกแก้ว
๓๘. นางไล่ ศรีธาดา
๓๙. นางมณี แก้วควงคิ
๔๐. นางครองคัตบุญเรือง
๔๑. นางทองล้วน จันทร์จอม
๔๒. นางรจนา การกั้งไพร
๔๓. นางราตรี กงเคน
๔๔. นางรุ่ง กงเคน
๔๕. นางปราณี กงแยม
๔๖. นางสังเวช ดอกแก้ว
๔๗. นางเรียน อ่อนลาน
๔๘. นางหมุด ดอกแก้ว
๔๙. นางไพรัช แก้วพวง
๕๐. นางนวลจันทร์ กองน้อย
๕๑. นางวรดา ช่างทองคำ
๕๒. นางบุญเกิด ศรีแจ่ม
๕๓. นางจิด แก้วเพ็ง
๕๔. นางสมจิตร จันเดิม
๕๕. นางเพ็ญจิตร กันยา
๕๖. นางพัค อ่อนลาน
๕๗. นางกุหลาบ รัตนะ
๕๘. นายบัวไร ชันศรีทัน
๕๙. นายเสถียร กองน้อย
๖๐. นางสาวราย เทื่องน้อย
๖๑. นางสมาน กุณะ
๖๒. นางสลัด ทองเทื่อะ
๖๓. นางสุภาวรรณ มั่นหมาย
๖๔. นางอุทัย ทองบุญตา
๖๕. นางรำพรรณ ทองเวียง
๖๖. นางประกอบ ศรีบุญ
๖๗. นางภักดี สายบุญตั้ง
๖๘. นางทองสำน กงเคน
๖๙. นางจินตนา กองเหิน
๗๐. นางสมจิตร กงเจริญ
๗๑. นางลำพัน กันผง
๗๒. นายสำราญ แสนคำ
๗๓. นางหนูคล้าย กองเหิน
๗๔. นางอริภา จันตืน
๗๕. นางปาน กองพิมพ์
๗๖. นางขาบ วันคง
๗๗. นางสาว กงเหิน
๗๘. นางพรธนา เฟลย์
๗๙. นางสาวหยุด ทองวัน
๘๐. นางประหยัด กองคน
๘๑. นางสาวพัชดา สุขน้อย
๘๒. นางเมตตา ศรีเชียร
๘๓. นางสังเวช สารี
๘๔. นางเพชรรา กอนตน
๘๕. นางวิรัตน์ ศรีสวัสดิ์
๘๖. นางคนอง เทพนาทิม
๘๗. นางโรง ชัยโฉม
๘๘. นางบัวหัง กางถิ่น
๘๙. นางลำไพ วันเย็น
๙๐. นางศรีนวล กางพรม

รายชื่อครูเรือนพอเพียงอาสา

๔๑. นางทองหนัก รักคีสอน	๑๐๗. นางสุคใจ บัวทอง	๑๒๓. นายสนิท บุญฟุ้ง
๔๒. นางสมพรวน สายแก้วดี	๑๐๘. นางประยูร กองพิมพ์	๑๒๔. นางอุษา กองเทียน
๔๓. นายหาญณรงค์ กงมนต์	๑๐๙. นางอุไรวรรณ คั่งวงศิลา	๑๒๕. นางสาว กองแกม
๔๔. นางคอกฟ้า นันตา	๑๑๐. นางสุกานดา อินสกุล	๑๒๖. นางทองพั้ว กองเส็ง
๔๕. นางเกษริน ทางพรม	๑๑๑. นางวันดี ชมภูทิพย์	๑๒๗. นายอุเทน ทางพรม
๔๖. นางสาวทอง ชัยโนม	๑๑๒. นางสาว พรพรรณ	๑๒๘. นายเชิด กองพิมพ์
๔๗. นายอภิวิชญ์ วิบูลย์รุ่งศรี	๑๑๓. นางอรพิน ทองพันธ์	๑๒๙. นายจรูญ มีเมือง
๔๘. นายสัมพันธ์ คาเห็น	๑๑๔. นางบัวโร อินทร์แต่ง	๑๓๐. นางอนุโลม เนาวราช
๔๙. นางลออ นวลยนต์	๑๑๕. นางน้ำเพชร กันทะ	๑๓๑. นางรัศทอง กองมูล
๑๐๐. นางปราณี กองสอน	๑๑๖. นายวุฒิ กองกุล	๑๓๒. นายวิเชียร แก้วยศ
๑๐๑. นางลลิลศิริ เห่งาสาริ	๑๑๗. นางคำเกลี้ยง อินสกุล	๑๓๓. นางสาวรณิ ชัยวัน
๑๐๒. นางลำควน เห่งาสาริ	๑๑๘. นางวรรณภา ทองสา	๑๓๔. นายเข็น นวลเชิด
๑๐๓. นางแปง แก้วกก	๑๑๙. นางปิ่นทอง กงมนต์	๑๓๕. นางคำเพียร กงเคน
๑๐๔. นางปิ่นทอง ตรีเศียร	๑๒๐. นางสาวหมาย สายทองเกตุ	๑๓๖. นายประสิทธิ์ โสพันธ์
๑๐๕. นางประภาพรรณ แซ่เถา	๑๒๑. นางราตรี จันทรจอม	๑๓๗. นางสาวประนอม นวลเชิด
๑๐๖. นางอนุชณี อินทสกุล	๑๒๒. นางหนูพิน จันทรเทียน	๑๓๘. นางผานิด วิจิตพะจี

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล	นายสุรัชฎา กองเงิน
เจ้าหน้าที่ประจำภาค	นายพิสาร หมื่นไกร
ที่ปรึกษาภาค	นายมงคล พนมมิตร

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๗-๒๐๐๐
www.pttplc.com